

bijlage

Landeninformatie Albanië, Noord-Macedonië
en Montenegro

Datum
19 mei 2023

Albanië

Deze herbeoordeling is uitgevoerd op basis van de volgende bronnen:

- Albanian Helsinki Committee
- Amnesty International
- Bertelsmann Stiftung
- Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS)
- Europese Commissie
- Europese Dienst voor Extern Optreden Freedom House
- International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA) Europe
- Office Français de Protection des Réfugiés et Apatrides (OFPRA)
- Reporters Without Borders – World Press Index
- U.K. Home Office
- United Nations Development Programme Albania (UNDP Albania)
- U.S. Department of State
- World Justice Project – Rule of Law Index

Er zijn geen (actuele) rapportages gevonden van de EUAA, Raad voor Europa en UNHCR die bruikbaar waren voor deze herbeoordeling.

Albanië scoort op de Freedom in the World index van Freedom House 67 punten uit 100 in 2023. Dit is hetzelfde aantal als over 2022, terwijl Albanië over 2021 66 punten scoorde.¹ Hiermee wordt Albanië gekwalificeerd als 'partly free'. De score op het gebied van 'political rights' is ten opzichte van de vorige herbeoordeling in 2021 verbeterd. Albanië scoort over zowel 2022 als over 2023 met een score van 28 van de 40 punten een punt hoger dan in 2021.² Aanvullend hierop meldde Freedom House in 2022 dat Albanië inmiddels meerdere competitieve verkiezingen heeft gehouden, waarbij politieke partijen sterk zijn gepolariseerd en vaak georganiseerd zijn rondom een individu.³ Op de dimensie 'civil liberties' scoort Albanië in 2023 39 van de 60 punten. Dit is gelijk aan de score in 2021 en 2022.⁴

¹ Freedom House (2023) Freedom in the World 2023 – Albania
<https://freedomhouse.org/country/albania/freedom-world/2023>

² Idem

³ Freedom House (2022) Freedom in the World 2022 – Albania
<https://freedomhouse.org/country/albania/freedom-world/2022>

⁴ Freedom House (2023) Freedom in the World 2023 – Albania
<https://freedomhouse.org/country/albania/freedom-world/2023>

Op het gebied van democratisch bestuur schrijft de Europese Commissie (hierna: EC) over 2022 dat Albanië stappen blijft zetten in het hervormingsproces waarbij steeds meer Albanese wetten in lijn komen met het EU acquis. De EC geeft echter wel aan dat de regering zich samen met de oppositie en het maatschappelijk middenveld moet blijven inzetten om de EU hervormingsagenda te bevorderen.⁵ Verder meldt de EC in haar rapport dat Albanië zich inzet voor de bestrijding van corruptie, maar dat een grotere politieke wil, meer gestructureerde inspanningen en adequate middelen en vaardigheden nodig zijn om resultaten te blijven behalen.⁶ Verder schrijft de diplomatieke dienst van de EU, EEAS, in haar jaarlijkse rapport over mensenrechten en democratie, dat Albanië in 2021 goed georganiseerde landelijke verkiezingen hield waarbij het nieuw gekozen bestuur het vertrouwen van de meeste belanghebbenden hebben gewonnen.⁷ Dit wordt onderschreven door het 2022 Country Report on Human Rights Practices: Albania van het U.S. Department of State.⁸

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
19 mei 2023

Kenmerk
4670529

Op het gebied van de bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon zijn er geen aanmerkelijke wijzigingen. De EC schrijft in haar rapport over Albanië dat het land voldoet aan de meeste internationale mensenrechten en ook de meeste internationale conventies hieromtrent heeft geratificeerd.⁹ De Bertelsmann Stiftung schrijft over 2022 dat de Albanese overheid een succesvolle campagne voerde tegen informele groepen zoals de maffia en andere criminele netwerken.¹⁰ Tot slot meldt het U.S. Department of State dat er in Albanië geen sprake was van moorden of verdwijningen veroorzaakt door overheidsdiensten. Bovendien meldt de Albanese Ombudsman dat er in 2022 een algemene verbetering was te zien in politie optredens.¹¹ Zo pleegde de overheid grotere inspanningen om straffeloosheid van de politie aan te pakken. Daarnaast werd er in februari 2022 een onafhankelijk agentschap opgericht ter verbetering van de rechtshandhaving en het tegengaan van misbruik en corruptie door de politie.¹²

Wat betreft de vrijheid van meningsuiting krijgt Albanië van Freedom House over 2021 een score van 2 uit 4 op het onderdeel 'Are there free and independent

⁵ Europese Commissie (2022) Commission Staff Working Document – Albania 2022 Report <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/Albania%20Report%202022.pdf>

⁶ Idem

⁷ EEAS (2021) EU Annual Report on Human Rights and Democracy in the World – 2021 Country Updates

<https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2021%20EU%20Annual%20Human%20Rights%20and%20Democracy%20Country%20Report.pdf>

⁸ U.S. Department of State (2022) 2022 Country Reports on Human Rights Practices: Albania <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/albania/>

⁹ Europese Commissie (2022) Commission Staff Working Document – Albania 2022 Report <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/Albania%20Report%202022.pdf>

¹⁰ Bertelsmann Stiftung (2023) BTI 2022 Country Report – Albania https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2022_ALB.pdf

¹¹ U.S. Department of State (2023) 2022 Country Reports on Human Rights Practices: Albania <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/albania/>

¹² Idem

media?, dat is een zelfde score als over 2020 en 2019.¹³ De EC zegt dat er in 2022 geen vooruitgang is geboekt met betrekking tot persvrijheid. Desinformatie, laster campagnes en intimidatie van journalisten komt regelmatig voor.¹⁴ Dit wordt onderschreven in het *2022 Country Reports on Human Rights Practices: Albania* van het U.S. Department of State.¹⁵ Albanië staat op de 96ste plaats in de World Press Freedom Index van Reporters without Borders. In 2022 stond het land op de 103e plaats en in 2021 op de 83ste plaats. Ter vergelijking; Noorwegen staat momenteel op de eerste plaats en Noord-Korea op de 180ste (laatste) plaats.¹⁶

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
19 mei 2023

Kenmerk
4670529

Met betrekking tot *vrijheid van godsdienst en vereniging* meldt het U.S. Department of State in haar *2021 Report on International Religious Freedom: Albania* dat de Albanese overheid akkoorden heeft met de Islamitische Soenitische en Bektashi-gemeenschap, met de katholieke kerk, de Albanese orthodoxe kerk en de evangelische broederschap van Albanië. De akkoorden erkennen deze gemeenschappen als de belangrijkste religies van het land.¹⁷ Freedom House geeft Albanië over 2021 een score van 4 uit 4 op het onderdeel '*Are individuals free to practice and express their religious faith or nonbelief in public and private?*'.¹⁸

Wat betreft de *vrijheid van vereniging* schrijft de EC over 2022 dat de vrijheid van vereniging en samenkomst wordt gegarandeerd door de grondwet. Echter, maatschappelijke organisaties en de Ombudsman hebben hun zorgen geuit over de disproportionele interventies van de politie in maart 2022 tijdens protesten over de hoge voedselprijzen en hoge olieprijsen.¹⁹ Het U.S. Department of State schrijft in haar rapport dat de politie tijdens deze protesten 50 demonstranten hebben gearresteerd en 150 anderen hebben aangeklaagd voor illegaal protesteren.²⁰

Op het *gebied van bescherming tegen discriminatie en vervolging door derden* schrijft het U.S. Department of State dat er voor huiselijk geweld een gevangenisstraf van 3 jaar kan worden opgelegd. Ook meldt zij dat het ministerie

¹³ Freedom House (2022) Freedom in the World 2022 – Albania
<https://freedomhouse.org/country/albania/freedom-world/2022>

¹⁴ Europese Commissie (2022) Commission Staff Working Document – Albania 2022 Report
<https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/Albania%20Report%202022.pdf>

¹⁵ U.S. Department of State (2023) 2022 Country Reports on Human Rights Practices: Albania
<https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/albania/>

¹⁶ <https://rsf.org/en/index>

¹⁷ U.S. Department of State (2022) 2021 Report on International Religious Freedom: Albania
<https://www.state.gov/reports/2021-report-on-international-religious-freedom/albania/>

¹⁸ Freedom House (2022) Freedom in the World 2022 – Albania
<https://freedomhouse.org/country/albania/freedom-world/2022>

¹⁹ Europese Commissie (2022) Commission Staff Working Document – Albania 2022 Report
<https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/Albania%20Report%202022.pdf>

²⁰ U.S. Department of State (2023) 2022 Country Reports on Human Rights Practices: Albania
<https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/albania/>

van gezondheid en sociale bescherming een nationaal opvangcentrum voor huiselijk geweld heeft waar slachtoffers ondergebracht kunnen worden. De financiële hulp die slachtoffers hier kregen is in 2022 verhoogd.²¹ De EC schrijft verder over 2022 dat wetten die jongvolwassenen moeten beschermen tegen kindhuwelijken ineffectief zijn en inconsistent worden toegepast. Echter, in hetzelfde rapport wordt gemeld dat gedurende 2021 de Albanese overheid kindhuwelijken had geprioriteerd en een nationale agenda heeft opgezet die loopt van 2021 tot 2026, om deze praktijk tegen te gaan.²² Voor wat betreft minderheden schrijft de EC over 2021 dat het nationale actieplan voor de integratie van Roma en Balkan-Egyptenaren beperkte progressie heeft geboekt.²³ Over 2022 schrijft de EC over Albanië dat het land een nieuw actieplan voor de integratie van Roma en Balkan-Egyptenaren had ingesteld dat loopt van 2021 tot 2025. Door het einde van de Covid-19 pandemie en de daaruit volgende beperkingen, zoals het op afstand volgen van onderwijs, is de participatie van Roma en Balkan-Egyptische kinderen in het onderwijssysteem verbeterd.²⁴ Verder is er in Albanië soms sprake van bloedwraak tussen families. Hoewel er in het noorden van Albanië nog actieve vetes bestaan tussen families, die worden beslecht door tribale gewoontewetten uit de Kanun, is het aantal van deze vetes echter klein en neemt ook af.²⁵ ²⁶ Bovendien is in het Albanese wetboek van strafrecht opgenomen dat de maximale gevangenisstraf voor een moord gepleegd vanwege bloedwraak 25 jaar of levenslang is.²⁷ In 2015 is er binnen de politie een onderdeel opgericht dat zich inzet tegen bloedvetes. Dit politieonderdeel heeft een database opgezet waarin alle families zijn opgenomen die worden geraakt door een bloedvete, daarnaast werkt dit politieonderdeel nauw samen met de lokale politie. Een lokale politiewoordvoerder uit Shkodër gaf in 2022 aan dat één van de redenen dat bloedvetes minder vaak voorkomen, is door het harder optreden van de politie en de rechterlijke macht hiertegen.²⁸

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
19 mei 2023

Kenmerk
4670529

²¹ U.S. Department of State (2023) 2022 Country Reports on Human Rights Practices: Albania <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/albania/>

²² Europese Commissie (2022) Commission Staff Working Document – Albania 2022 Report <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/Albania%20Report%202022.pdf>

²³ Europese Commissie (2021) Commission Staff Working Document – Albania 2021 Report <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2021-10/Albania-Report-2021.pdf>

²⁴ Europese Commissie (2022) Commission Staff Working Document – Albania 2022 Report <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/Albania%20Report%202022.pdf>

²⁵ U.K. Home Office (2022) Country Policy and Information Note Albania: Blood Feuds. https://www.ecoi.net/en/file/local/2078886/ALB_CPIN_Blood_feuds.pdf

²⁶ U.K. Upper Tribunal (2012) EH (Blood Feuds) Albania v. Secretary of State for the Home Department https://www.refworld.org/cases,GBR_UTIAC,507d85452.html

²⁷ Republic of Albania (2001) Criminal Code of the Republic of Albania. <https://www.refworld.org/docid/4c1f88972.html>

²⁸ U.K. Home Office (2023) Country Policy and Information Note: Blood Feuds - Albania <https://www.gov.uk/government/publications/albania-country-policy-and-information-notes/country-policy-and-information-note-blood-feuds-albania-september-2022-accessible#Police>

Met betrekking tot de positie van LHBTI scoort Albanië 35% van de 100% op de Rainbow Europe-index van ILGA Europe.²⁹ Dit is een betere score dan in 2022 toen Albanië 32% van de 100% scoorde en dan 2021 toen de score 33% was.³⁰ De EC schrijft dat de Albanese regering een nieuw nationaal actieplan voor LHBTI personen van 2021 tot 2027 heeft goedgekeurd. Als onderdeel van dit plan zijn acties opgenomen zoals maatregelen tegen discriminatie, het verbeteren van de toegang tot diensten en de goedkeuring van de wet op de erkenning van gender.³¹ Dit nationaal actieplan is een vervolg op het nationale actieplan dat liep van 2016 tot 2020. Het vorige nationaal actieplan heeft ervoor gezorgd dat er vooruitgang is geboekt in de implementatie van wetgeving en in de effectiviteit van de staatspolitie, maar op verschillende onderwerpen heeft het nationaal actieplan ook niet tot zichtbare resultaten geleid. Dit wordt gewijd aan een gebrek aan financiële middelen en politieke wil.³² De LHBTI-NGO's Streha, Aleanca LGBT en Pro LGBT bieden allerlei vormen van ondersteuning, waaronder medische en psychosociale bijstandsmogelijkheden.³³ Volgens de Franse asielinstantie OFPRA biedt de NGO Streha een opvangcentrum voor LHBTI-personen in de leeftijdscategorie van 18 tot 25 jaar, die te maken hebben met geweld en discriminatie door familie en/of de lokale gemeenschap, en die een verhoogd risico lopen en/of dakloos dreigen te worden. Streha biedt een onderkomen, medische en psychosociale bijstand en hulp bij sociale re-integratie.³⁴ Sinds 2019 ontvangt Streha een overheidssubsidie voor 40 procent van de begroting voor het operationeel houden van het opvangcentrum.³⁵ De EC schrijft dat in 2021 politieagenten, openbaar aanklagers en speciale gendercontactpersonen binnen ministeries trainingen kregen over het voorkomen van discriminatie op basis van seksuele oriëntatie en gender identiteit. De Belgische asielinstantie meldt in haar rapport over Albanië dat volgens Albanese LHBTI-organisaties de houding en bewustzijn van de politie opmerkelijk is verbeterd.³⁶ In 2022 verscheen een

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
19 mei 2023

Kenmerk
4670529

²⁹ ILGA Europe (2022) Rainbow Europe Map and Index 2023 <https://www.ilga-europe.org/files/uploads/2023/05/rainbow-map-2023.pdf>

³⁰ ILGA Europe (2022 en 2021) Rainbow Europe Map and Index 2022 en 2021 <https://www.ilga-europe.org/report/rainbow-europe-2022/> en <https://www.ilga-europe.org/report/rainbow-europe-2021/>

³¹ Europese Commissie (2022) Commission Staff Working Document – Albania 2022 Report <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/Albania%20Report%202022.pdf>

³² U.K. Home Office (2023) Country Policy and Information Note: Sexual Orientation and Gender Identity and Expression – Albania <https://www.gov.uk/government/publications/albania-country-policy-and-information-notes/country-policy-and-information-note-sexual-orientation-and-gender-identity-albania-december-2019-accessible>

³³ CGVS (2022) COI Focus – Albanië algemene situatie https://coi.euaa.europa.eu/administration/belgium/PLib/coi_focus_albanie_algemene_situatie_20221215.pdf

³⁴ OFPRA (2020) Le refuge pour personnes LGBT « Streha » https://www.ofpra.gouv.fr/libraries/pdf.js/web/viewer.html?file=/sites/default/files/ofpra_flor/2006_alb_streha.pdf

³⁵ Europese Commissie (2021) Commission Staff Working Document – Albania 2021 Report <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2021-10/Albania-Report-2021.pdf>

³⁶ CGVS (2022) COI Focus – Albanië algemene situatie https://coi.euaa.europa.eu/administration/belgium/PLib/coi_focus_albanie_algemene_situatie_20221215.pdf

artikel op de website van UNDP-Albanië waarin sprake is van de opening van een achtste *Free Legal Aid Centre*. Voortaan zijn er centra in Shkodër, Lezhë, Dibër, Durrës, Fier, Vlorë, Pogradec en Gjirokastër. Volgens dit artikel hebben de acht centra in 2021 gratis juridische bijstand verleend aan 2.242 kwetsbare personen, waaronder personen uit de LHBTI-gemeenschap.³⁷ Ook werd in mei 2022 de Tirana Pride, na een afwezigheid van twee jaar door Covid-19, weer georganiseerd.³⁸ De CGVZ meldt in haar rapport over Albanië dat in het kader van de International Day Against Homophobia, Biphobia and Transphobia en na de Pride overal in Albanië verschillende tentoonstellingen, debatavonden, lezingen, trainingen (in aanwezigheid van vertegenwoordigers van de politie en van NGO's), workshops, dragshows, modeshows, panelgesprekken en filmvoorstellingen rond de LHBTI-thematiek zijn gehouden.³⁹ De EC schrijft over 2021 dat de discriminatie van LHBTI alomtegenwoordig was in de Albanese maatschappij.⁴⁰ Haatzaaiing en discriminerend taalgebruik blijven een probleem in de media en in de politieke arena. Daarnaast is ook geweld en discriminatie tegen personen uit de trans gemeenschap een zorgelijk fenomeen.⁴¹ ILGA onderschrijft dit beeld in haar rapport over 2022.⁴² Tot slot meldt het U.S. Department of State dat volgens de NGO Streha LHBTI geen melding maken bij de politie of de commissaris voor de bescherming tegen discriminatie als zij te maken krijgen met geweld uit angst om gedwongen uit de kast te moeten komen, uit een gebrek aan vertrouwen in overheidsinstellingen en uit angst voor hun eigen veiligheid.⁴³

Met betrekking tot *toegang tot onafhankelijk onderzoek* schrijft de EC over 2022 dat Albanië goed samenwerkt met het EHRM en dat er op 15 juni 2022 400 zaken waren aangespannen tegen Albanië bij het EHRM.⁴⁴ Verder meldt de EC dat de Albanese ombudsman ook in 2021 de mensenrechten promoot en afdwingt, bovendien werd het budget van de Ombudsman in 2021 verhoogd.⁴⁵ Het

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
19 mei 2023

Kenmerk
4670529

³⁷ UNDP (2022) Expanding Free Legal Aid Services to Women and Men in Albania. <https://www.undp.org/albania/projects/expanding-free-legal-aid-services-women-and-men-albania-0>

³⁸ Europese Commissie (2022) Commission Staff Working Document – Albania 2022 Report <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/Albania%20Report%202022.pdf>

³⁹ CGVS (2022) COI Focus – Albanië algemene situatie https://coi.euaa.europa.eu/administration/belgium/PLib/coi_focus_albanie_algemene_situatie_20221215.pdf

⁴⁰ Europese Commissie (2021) Commission Staff Working Document – Albania 2021 Report <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2021-10/Albania-Report-2021.pdf>

⁴¹ Europese Commissie (2021) Commission Staff Working Document – Albania 2021 Report <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2021-10/Albania-Report-2021.pdf>

⁴² ILGA (2023) Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans, and Intersex People in Albania <https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/2023/albania.pdf>

⁴³ U.S. Department of State (2023) 2022 Country Reports on Human Rights Practices: Albania <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/albania/>

⁴⁴ Europese Commissie (2022) Commission Staff Working Document – Albania 2022 Report <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/Albania%20Report%202022.pdf>

⁴⁵ Idem

Belgische Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen meldt in haar rapport dat er verschillende mogelijkheden zijn om een klacht in te dienen tegen de politie.⁴⁶ Verder stelt de Bertelsmann Stiftung dat de ombudsman een steeds proactievare rol heeft genomen in het monitoren van burgerrechten.⁴⁷ Het U.S. Department of State schrijft in haar rapport over 2022 dat van januari 2022 tot en met 20 september 2022 de Albanese Inspecteur van Justitie 580 klachten had binnengekregen waarvan 95% afkomstig was van burgers. De Inspecteur van Justitie begon in deze periode 19 disciplinaire onderzoeken waarvan 13 gebaseerd waren op een binnengekomen klacht.⁴⁸

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
19 mei 2023

Kenmerk
4670529

Voor wat betreft *toegang tot een onafhankelijke rechterlijke macht en toegang tot rechtsmiddelen* schrijft het U.S. Department of State dat de grondwet en wetten het recht op een eerlijke, vrije en publieke rechtsgang verzekeren.⁴⁹ Verdachten hebben het recht om een advocaat te raadplegen en indien een verdachte zich dit niet kan veroorloven dan krijgt de verdachte een advocaat op kosten van de overheid.⁵⁰ De EC schrijft over 2022 dat er goede en grondige hervormingen worden gemaakt in het Albanese rechtssysteem. Verder zijn er in 2022 twee nieuwe rechters aangewezen die plaats nemen in het Constitutionele Hof, hiermee werd het Hof's mandaat versterkt.⁵¹ Het Hooggerechtshof heeft ook voortgang geboekt bij het inlopen van de achterstanden. In 2022 waren er 15 actieve rechters in het Hooggerechtshof en dit maakte het mogelijk om voor het eerst in 6 jaar achterstanden weg te werken.⁵² Amnesty International meldt dat de hervormingen in het rechtssysteem langzaam gaan.⁵³ Op de Rule of Law Index van het World Justice Project scoort Albanië over 2022 0.49 waarbij 1.0 de maximale score is. Deze score is gelijk aan de score over 2021. Wel is Albanië in de *Global Ranking* gezakt van plek 83 uit de 140 over 2021 naar plek 87 over 2022.⁵⁴ In de Freedom in the World Index van Freedom House scoort Albanië over 2022 2 uit 4 punten dit is gelijk aan de score van Albanië over 2021.⁵⁵ ⁵⁶

⁴⁶ CGVS (2022) COI Focus – Albanië algemene situatie

https://coi.euaa.europa.eu/administration/belgium/PLib/coi_focus_albanie_algemene_situatie_20221215.pdf

⁴⁷ Bertelsmann Stiftung (2023) BTI 2022 Country Report – Albania https://bti-project.org/fileadmin/api/content/en/downloads/reports/country_report_2022_ALB.pdf

⁴⁸ U.S. Department of State (2023) 2022 Country Reports on Human Rights Practices: Albania <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/albania/>

⁴⁹ Idem

⁵⁰ Idem

⁵¹ Europese Commissie (2022) Commission Staff Working Document – Albania 2022 Report <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/Albania%20Report%202022.pdf>

⁵² Idem

⁵³ Amnesty International (2022) Amnesty International Report 2021/22 – The State of the World's Human Rights <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2022/03/WEBPOL1048702022ENGLISH.pdf>

⁵⁴ World Justice Project (2022) Rule of Law Index – Albania <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/country/2022/Albania/>

⁵⁵ Freedom House (2023) Freedom in the World 2022 – Albania <https://freedomhouse.org/country/albania/freedom-world/2022>

⁵⁶ Freedom House (2022) Freedom in the World 2021 – Albania <https://freedomhouse.org/country/albania/freedom-world/2021>

Conclusie

De situatie in Albanië is ten opzichte van de vorige beoordeling in 2021 vrijwel stabiel gebleven. Op het gebied van democratisch bestuur blijft Albanië stappen zetten in het hervormingsproces waarbij steeds meer Albanese wetten in lijn komen met het EU acquis. Op de overige onderdelen is er geen sprake van een achteruitgang. De aanwijzing van Albanië als veilig land van herkomst kan hiermee worden voortgezet.

Noord-Macedonië

Deze herbeoordeling is uitgevoerd op basis van de volgende bronnen.

- Amnesty International
- Bertelsmann Stiftung
- Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS)
- Europese Commissie
- Freedom House
- International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA)
- OSCE/ODIHR
- Reporters without Borders – World Press Freedom Index
- US Department of State
- World Justice Project – Rule of Law Index

Er zijn geen (actuele) rapportages gevonden van het EUAA, de UNHCR en de Raad van Europa welke bruikbaar waren voor deze herbeoordeling. Freedom House geeft Noord-Macedonië in 2023 een algemene score van 68 van de 100 punten. Dat is een punt meer dan in 2022 en twee punten meer dan in 2021. Deze stijgende trend, die ook in de vorige herbeoordeling zichtbaar was, zet zich daarmee voort. Freedom House kwalificeert Noord-Macedonië als 'partly free'. Freedom House geeft Noord-Macedonië in 2023 een score van 29 uit 40 op 'political rights'. In 2021 en 2022 was de score op dit onderdeel respectievelijk 27 en 28. Op de dimensie 'civil liberties' geeft Freedom House Noord-Macedonië in haar rapportage van 2023 een score van 39 uit 60, net als in 2021 en 2022.⁵⁷

Op het gebied van *democratisch bestuur* beschrijft de Europese Commissie (EC) opnieuw overwegend positieve ontwikkelingen in Noord-Macedonië. De EC schrijft⁵⁸ dat er grote inspanningen zijn geleverd, die tot de start van het toetredingsproces hebben geleid. Volgens de EC heeft Noord-Macedonië haar democratie en rechtsstaat verder versterkt. In oktober 2021 vonden lokale verkiezingen plaats, die volgens de OSCE/ODIHR goed verliepen. De organisatie meldt dat de verkiezingen competitief waren en dat fundamentele vrijheden op grote schaal werden gerespecteerd. Tegelijkertijd genieten de leidende politieke partijen systemische voordelen, met name bij de verdeling van publieke middelen voor campagnevoering.⁵⁹

Volgens de EC werd het werk van het parlement ontsierd door politieke polarisatie, die de goedkeuring van veel wetgevingsteksten vertraagde. Dit beeld komt ook naar voren uit andere geraadpleegde bronnen, waaronder het

⁵⁷ <https://freedomhouse.org/country/north-macedonia/freedom-world/2023>,
<https://freedomhouse.org/country/north-macedonia/freedom-world/2022>,
<https://freedomhouse.org/country/north-macedonia/freedom-world/2021>

⁵⁸

file:///H:/Downloads/commission%20staff%20working%20document%20north%20macedonia-7_EN_autre_document_travail_service_part1_v8.pdf

⁵⁹ <https://www.osce.org/files/f/documents/9/3/514666.pdf>

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
19 mei 2023

Kenmerk
4670529

landenrapport van het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen.⁶⁰ Verder meldt de EC dat Noord-Macedonië matig is voorbereid op de preventie en bestrijding van corruptie. Tegelijkertijd is er wel enige vooruitgang geboekt op het gebied van het onderzoeken, vervolgen en berechten in verschillende corruptiezaken, waaronder zaken tegen hoge ambtenaren. In overeenstemming met de aanbevelingen van voorgaande jaren heeft de staatscommissie voor de preventie van corruptie een (pro)actieve rol aangenomen.⁶¹

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
19 mei 2023

Kenmerk
4670529

Op het onderdeel de *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* komt uit de geraadpleegde bronnen een soortgelijk beeld naar voren als bij de vorige herbeoordeling. Zo schrijft de EC opnieuw dat het wettelijk kader voor de bescherming van de grondrechten grotendeels in lijn is met de Europese standaard. De EC constateert ook verdere verbeteringen op het gebied van 'gendermainstreaming' en de eerbiediging van de rechten van vrouwen. De aanbevelingen van het Europees Comité ter voorkoming van foltering met betrekking tot de behandeling van gedetineerden en veroordeelden werden volgens de EC onvoldoende opgevolgd. Het US Department of State noemt als mensenrechtenkwesaties meldingen over ernstige overbevolking in bepaalde gevangenissen.⁶²

Met betrekking tot de *vrijheid van meningsuiting* schrijft het US Department of State, net als in voorgaande jaren, dat de wet voorziet in vrijheid van meningsuiting, waaronder persvrijheid. De overheid respecteert dit recht over het algemeen.⁶³ De EC geeft aan dat kritische berichtgeving in de media mogelijk is. Amnesty International meldt dat een nieuw wetboek van strafrecht, dat in juli 2022 werd voorgesteld, bepalingen bevat om (de rechten van) journalisten beter te beschermen.⁶⁴

Reporters without Borders meldt, dat hoewel journalisten niet in een vijandige omgeving werken, wijdverspreide desinformatie en gebrek aan professionaliteit bijdragen aan het afnemende vertrouwen van de samenleving in de media. Bovendien hebben overheidsfunctionarissen de neiging om een negatieve en vernederende houding aan te nemen ten opzichte van journalisten. Noord-Macedonië staat momenteel op de 38ste plaats in de World Press Freedom Index van Reporters without Borders.⁶⁵ Dat is een flinke vooruitgang ten opzichte van voorgaande jaren. In 2022 stond het land nog op de 57e plaats en in 2021 op de 90e plaats.⁶⁶ Ter vergelijking; Noorwegen staat momenteel op de eerste plaats en Noord-Korea op de 180ste (laatste) plaats.

⁶⁰ https://coi.euaa.europa.eu/administration/belgium/PLib/COI_Focus_Noord-Macedoni%C3%AB_Algemene_situatie.pdf

⁶¹

file:///H:/Downloads/commission%20staff%20working%20document%20north%20macedonia-7_EN_autre_document_travail_service_part1_v8.pdf

⁶² <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/north-macedonia/>

⁶³ <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/north-macedonia/>

⁶⁴ <https://www.amnesty.org/en/location/europe-and-central-asia/north-macedonia/report-north-macedonia/>

⁶⁵ <https://rsf.org/en/index?year=2023>

⁶⁶ <https://rsf.org/en/index?year=2021>, <https://rsf.org/en/index?year=2022>

Met betrekking tot de *vrijheid van godsdienst* zijn er geen wijzigingen. Noord-Macedonië garandeert de vrijheid van godsdienst en verbiedt discriminatie op grond van geloof.⁶⁷

Uit de geraadpleegde bronnen komen geen bijzonderheden naar voren voor wat betreft de *vrijheid van vereniging*. Hiervoor geldt dat deze in de grondwet is verankerd en dit over het algemeen ook wordt gefaciliteerd.⁶⁸

Op het gebied van *bescherming tegen discriminatie en vervolging door derden* is het beeld dat uit de geraadpleegde bronnen naar voren komt, vergelijkbaar met dat van de vorige herbeoordeling. De EC schrijft dat er enige vooruitgang is geboekt ten aanzien van de integratie van Roma. Noord-Macedonië heeft hiertoe een nieuwe strategie aangenomen voor de periode 2022-2030.⁶⁹ Het US State Department schrijft opnieuw dat Roma melding maken van wijdverbreide maatschappelijke discriminatie. Volgens het Bureau van de Ombudsman bleven de Roma ondervertegenwoordigd in het ambtenarenapparaat en andere staats- en openbare instellingen, De Ombudsman ontving klachten van NGO's over discriminatie van Roma op verschillende gronden. De Ombudsman adviseerde de betrokken overheidsinstellingen om maatregelen te nemen om dit tegen te gaan en in de toekomst te voorkomen. De overheid hanteert de (grond)wet die discriminatie verbiedt overigens wel. De Staatscommissie voor Preventie en Bescherming tegen discriminatie handhaafde de civiele antidiscriminatie wetten effectief. De handhaving van het strafrecht was echter laks.⁷⁰

(Seksuele) relaties tussen personen van gelijk geslacht zijn legaal. De grondwet en de wet verbieden discriminatie op basis van seksuele geaardheid en genderidentiteit. Wanneer slachtoffers klachten indienden, handhaafde de overheid over het algemeen de wet. De vervolging van geweld kwam langzaam in een stroomversnelling.⁷¹

De EC meldt dat in juni 2021 de autoriteiten de succesvolle organisatie van de Pride Parade faciliteerden, welke werd bijgewoond door de president van Noord-Macedonië en een aantal ministers. In juni 2022 vond de 10^e Skopje Pride plaats. Amnesty meldt dat rond de Pride van 2022 'hate speech' en online lastigvallen toenamen. De Pride vindt in juni 2023 opnieuw plaats.

De EC meldt niettemin dat er serieuze inspanningen nodig zijn om mensen te beschermen en ervoor te zorgen dat ze hun LHBTI-rechten kunnen uitoefenen. Ook ILGA geeft aan dat haatzaaiende uitlatingen een probleem bleven.⁷²

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
19 mei 2023

Kenmerk
4670529

⁶⁷ <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/north-macedonia/>

⁶⁸ <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/north-macedonia/>

⁶⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52022SC0337>

⁷⁰ <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/north-macedonia/>

⁷¹ <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/north-macedonia/>

⁷² <https://www.amnesty.org/en/location/europe-and-central-asia/north-macedonia/report-north-macedonia/>, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52022SC0337> <https://ilga-europe.org/files/uploads/2022/04/annual-review-2022.pdf>

Ten aanzien van de toegang tot onafhankelijk onderzoek meldt de EC dat maatschappelijke organisaties in Noord-Macedonië opereren in een gunstig klimaat en dat het maatschappelijk middenveld een belangrijke rol bleef spelen in de besluitvormingsprocessen en in het toezicht op de activiteiten van de overheid. Het US Department of State meldt dat een verscheidenheid aan nationale en internationale mensenrechtengroepen actief is in Noord-Macedonië en over het algemeen zonder overheidsbeperking onderzoek kan doen en de bevindingen publiceert. Overheidsfunctionarissen waren enigszins coöperatief en reageerden op hun bevindingen.

Er is een Ombudsman en er bestaat een staatscommissie voor preventie en bescherming tegen discriminatie (ook bekend als de Antidiscriminatiecommissie), die beiden werkten aan het beschermen van burgers tegen schending van hun rechten door openbare instellingen, het tegengaan van discriminatie van onder andere minderheidsgroepen en het bevorderen van vertegenwoordiging in het openbare leven. Volgens het US Department of State beschouwt het publiek de commissie als onafhankelijk en haar werk efficiënt en complementair aan het werk van de Ombudsman.

De Ombudsman bezocht maandelijks de gevangenen van het land en had volledige en onbelemmerde toegang tot alle gevangenen en detentiefaciliteiten. Toegang is (bij wet) ook geregeld voor artsen, diplomatieke vertegenwoordigers en vertegenwoordigers van het Council of Europe's Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) en het Internationale Comité van het Rode Kruis. De regering verleende het Helsinki Comité voor de Mensenrechten en de Macedonian Young Lawyers Association (MYLA) onbeperkte toegang tot veroordeelde gevangenen.

*Op het onderdeel **toegang tot een onafhankelijke rechterlijke macht en toegang tot rechtsmiddelen***

geeft de EC opnieuw aan dat er enige vooruitgang is geboekt op het gebied van de rechterlijke macht. De strategie voor de hervorming van de rechterlijke macht wordt gestaag uitgevoerd. De rechterlijke macht heeft laten zien dat zij vastbesloten is haar integriteit en onafhankelijkheid te beschermen. Justitiële instellingen hebben de nieuwe regels voor de benoeming, bevordering en ontslag van rechters en openbare aanklagers consequent geïmplementeerd.

US Department of State meldt dat de grondwet voorziet in autonome en onafhankelijke rechtbanken, maar de regering respecteerde de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechterlijke macht niet altijd. De rechterlijke macht en het Openbaar Ministerie bleven ondergefinancierd en onderbemand, ondanks een lichte stijging van de financiering. Ook komt politieke en zakelijke druk op rechters en corruptie voor. Deze zaken belemmeren de doeltreffendheid van de rechtbank en schaden het vertrouwen van het publiek in de rechtsstaat. De rechtbanken werkten met aanzienlijke vertragingen, vooral in 'high profile'- (corruptie)zaken.

De grondwet en de wet voorzien in het recht op een eerlijk proces, en de rechterlijke macht eerbiedigt dit recht in het algemeen. De wet voorziet in het recht van elke persoon om de rechtmatigheid van zijn of haar arrestatie of detentie voor de rechtbank aan te vechten, evenals om compensatie te ontvangen voor onwettige detentie. De overheid hield zich over het algemeen aan deze eisen. Beklaagden klaagden soms over een gebrek aan voldoende tijd en faciliteiten om hun verdediging voor te bereiden.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
19 mei 2023

Kenmerk
4670529

Noord-Macedonië staat op de 63e plaats (uit 140) in de Rule of Law Index 2022. In de Index over 2021 was dat de 64e plaats (uit 139) en in die over 2020 de 58e (uit 128). Ter vergelijking; Denemarken staat op de eerste plaats en Venezuela op de 140e plaats.⁷³

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Conclusie

De situatie in Noord-Macedonië is sinds de vorige beoordeling opnieuw in positief opzicht gewijzigd, dan wel gelijk gebleven. De aanwijzing van Noord-Macedonië als veilig land van herkomst wordt voortgezet.

Datum
19 mei 2023

Kenmerk
4670529

Montenegro

Deze herbeoordeling is uitgevoerd op basis van de volgende bronnen:

- Amnesty International
- Europese Commissie
- Freedom House
- International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA)
- Reporters Sans Frontières – World Press Index
- US State Department

Er zijn geen (actuele) rapportages gevonden van het EUAA, UNHCR, de Raad van Europa of andere Europese landen welke bruikbaar waren voor deze beoordeling.

Freedom House geeft Montenegro in 2023, net als in 2022, een algemene score van 67 van de 100 punten⁷⁴. Dat is vier punten meer dan in 2021 ten tijde van de vorige herbeoordeling. Daarmee kwalificeert Freedom House Montenegro als 'partly free'. De score op het gebied van 'political rights' blijft ten opzichte van 2022 ook gelijk, namelijk 26 punten uit 40. Dit is twee punten meer dan in 2021. Op het onderdeel 'civil liberties' scoort Montenegro in 2023 41 uit 60 punten. Dat is dezelfde score als in 2022 en twee punten meer dan in 2021. De stijgende trend die bij de vorige herbeoordeling zichtbaar was, zet zich daarmee voort. Tegelijkertijd is er in 2023 volgens Freedom House een (kleine) verslechtering op het gebied van democratisch bestuur in Montenegro, met een daling in de democratie score van 3.82, naar 3.79 van de 7 punten⁷⁵. Freedom House wijt dit aan de toenemende polarisatie en de instabiele politieke situatie die tot de val van twee achtereenvolgende kabinetten hebben geleid.⁷⁶

Op het gebied van *democratisch bestuur* merkt de Europese Commissie (EC) verder een aantal punten op in haar jaarlijkse voortgangsrapportage met betrekking tot de vorderingen en aandachtspunten van Montenegro als kandidaat-lidstaat van de Europese Unie (EU). De EC stelt dat de EU bezorgd is over het gebrek aan dialoog en samenwerking tussen politieke partijen en tussen het parlement en de regering.⁷⁷ Hierdoor is er weinig vooruitgang geboekt met betrekking tot de algemene hervorming van het electorale, wettelijke en institutionele kader van Montenegro. Er was een geringe verbetering in de aanpak

⁷³ <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global/2022>

⁷⁴ <https://freedomhouse.org/country/montenegro/freedom-world/2023>
<https://freedomhouse.org/country/montenegro/freedom-world/2022>

⁷⁵ Montenegro: Nations in Transit 2023 Country Report | Freedom House

⁷⁶ Montenegro: Nations in Transit 2023 Country Report | Freedom House

⁷⁷ Montenegro Report 2022.pdf (europa.eu)

van corruptie. Montenegro moet daar volgens het rapport van de EC nog meer middelen voor inzetten.

De toenemende politieke spanningen en verdere polarisatie in Montenegro hebben volgens de EC ervoor gezorgd dat belangrijke besluitvormings- en hervormingsprocessen ten aanzien van de kieswet en institutioneel kader zijn gestaakt.^{78 79} De meeste aanbevelingen van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) en het Bureau voor Democratische Instellingen en Mensenrechten (ODIHR) naar aanleiding van de parlementsverkiezingen van augustus 2020, evenals een aantal eerder in behandeling zijnde OVSE/ODIHR-aanbevelingen, blijven onopgevolgd. Deze aanbevelingen hebben onder andere betrekking op verbetering van de controle op het kiezersregister en maatregelen tegen misbruik van staatsmiddelen.

Desondanks heeft volgens de EC het Montenegrijnse parlement stappen gezet om zijn transparantie te versterken.⁸⁰ Wel is er volgens de EC meer inspanning nodig van het parlement om problemen met betrekking tot gendergelijkheid te adresseren.

Op het gebied van *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* constateert de EC dat Montenegro grotendeels voldoet aan de internationale verplichtingen ten aanzien van fundamentele rechten.⁸¹ Er bestaan echter nog uitdagingen bij het waarborgen van de effectieve implementatie daarvan in nationale wetgeving, met name voor de meest kwetsbare groepen zoals Roma, Egyptenaren, personen met een handicap, kinderen, vrouwen, LHBTI en slachtoffers van mensenrechtenschendingen en misdaden tegen de menselijkheid. Concreet beveelt de EC aan om wetgeving te herzien zodat er, onder andere, betere bescherming wordt geboden tegen huiselijk geweld en discriminatie en de toegang tot de rechter en rechtsmiddelen van kwetsbare groepen kan worden gegarandeerd.⁸²

Daarnaast is er blijvende aandacht nodig voor de rechten van gedetineerden. Het US Department of State schrijft dat er meldingen waren van sporadisch gebruik van marteling en mishandeling door politie en/of gevangenisbewaarders, ondanks het verbod hierop in nationale wetgeving. De regering vervolgde enkele politieagenten en gevangenisbewaarders die hiervan beschuldigd werden, maar er waren vertragingen in de gerechtelijke procedures. NGO's merkten op dat meerdere politieagenten die verantwoordelijk werden geacht voor buitensporig gebruik van geweld niet vervolgd zijn en in dienst bleven. In 2021 ontving de Ombudsman 163 klachten van gedetineerden over verschillende vormen van misbruik of gebrek aan eerbiediging van hun recht op berechting binnen een redelijke termijn. De Montenegrijnse regering dient zich meer in te spannen om efficiënte, effectieve en onafhankelijke onderzoeken uit te voeren naar gebruik van buitensporig geweld door de politie en gevangenispersoneel en onwettig gebruik van dwangmiddelen. Het US Department of State meldt tegelijkertijd verschillende verbeteringen en volgens het voortgangsverslag 2021 van de EC

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
19 mei 2023

Kenmerk
4670529

⁷⁸ Montenegro Report 2022.pdf (europa.eu)

⁷⁹ https://www.ecoi.net/en/file/local/2069797/country_report_2022_MNE.pdf

⁸⁰ Montenegro Report 2022.pdf (europa.eu)

⁸¹ Montenegro Report 2022.pdf (europa.eu)

⁸² Montenegro Report 2022.pdf (europa.eu)

over Montenegro is de afgelopen jaren enige vooruitgang geboekt in het gevangeniswezen en in de detentieomstandigheden.^{83 84}

Met betrekking tot de *vrijheid van meningsuiting* zijn er geen aanmerkelijke wijzigingen. Reporters without Borders schrijft dat hoewel de Montenegrijnse grondwet en regelgeving de vrijheid van meningsuiting garanderen, de persvrijheid over het algemeen nog steeds bedreigd wordt door politieke inmenging, aanvallen op journalisten en economische belangen.⁸⁵ Amnesty International noemt 25 meldingen van aanvallen op journalisten in 2022.⁸⁶ Desalniettemin merkt de EC op dat er enige vooruitgang is geboekt ten aanzien van de rechtsbescherming van journalisten en andere mediapersoneel, maar er is blijvende aandacht nodig om de rechtsbescherming effectief te kunnen garanderen.⁸⁷ Aanvullend hierop schrijft Freedom House dat de staatsomroep Radio en Televisie van Montenegro (RTCG) ook vooruitgang heeft geboekt bij de omvorming tot een echte publieke omroep, met een evenwichtiger redactioneel beleid en meer inclusieve en diverse inhoud.⁸⁸ Uit opiniepeilingen in 2022 bleek dat het vertrouwen van het publiek in RTCG is toegenomen, evenals het aantal kijkers.

Montenegro staat op de 39ste plaats in de World Press Freedom Index van Reporters without Borders van 2023. In 2022 was dat de 63ste plaats en in 2021 de 104e plaats. Ter vergelijking: Noorwegen staat momenteel op de eerste plaats en Noord-Korea op de 180ste (laatste) plaats⁸⁹.

Met betrekking tot de *vrijheid van godsdienst* zijn er geen aanmerkelijke wijzigingen. Het US Department of State schrijft dat hoewel de grondwet de vrijheid van godsdienst garandeert, er nog steeds religieus gemotiveerde aanvallen op religieuze groeperingen plaatsvinden, onder andere tegen de Islamitische en Joodse gemeenschap en tegen de Orthodoxe kerk.⁹⁰

Ten aanzien van de *vrijheid van vereniging* meldt het US Department of State dat de grondwet en de wet voorzien in de vrijheden van vreedzame vergadering en vereniging. De regering respecteert deze rechten over het algemeen.⁹¹ Freedom House en de EC melden eveneens dat burgers over het algemeen vrijheid van vereniging genieten. Tegelijkertijd wordt de wet nog steeds ongelijk toegepast, afhankelijk van de aard van de openbare bijeenkomst. Incidenten, waaronder arrestaties, boetes, buitensporig politiegeweld of bemoeienis met demonstraties komen af en toe voor. Wijzigingen in de wet op openbare bijeenkomsten en openbare evenementen om spontane bijeenkomsten nauwkeuriger te regelen, zijn

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
19 mei 2023

Kenmerk
4670529

⁸³ MONTENEGRO 2022 HUMAN RIGHTS REPORT (state.gov)

⁸⁴ Montenegro Report 2022.pdf (europa.eu)

⁸⁵ <https://rsf.org/en/country/montenegro>

⁸⁶ Amnesty International Report 2022/23: The state of the world's human rights - Amnesty International

⁸⁷ Montenegro Report 2022.pdf (europa.eu)

⁸⁸ Montenegro: Freedom in the World 2023 Country Report | Freedom House

⁸⁹ <https://rsf.org/en/index?year=2023>

⁹⁰ 441219-MONTENEGRO-2022-INTERNATIONAL-RELIGIOUS-FREEDOM-REPORT.pdf (state.gov)

⁹¹ MONTENEGRO 2022 HUMAN RIGHTS REPORT (state.gov)

nog steeds uitstaande.⁹² Freedom House kent Montenegro in 2023 een score van 9 uit 12 toe op het onderdeel E Associational and Organizational Rights (E1, E2, E3). Dat is dezelfde score als in 2022 en 2021.⁹³

Ten aanzien van *bescherming tegen discriminatie en vervolging door derden* schrijft de EC dat de afgelopen periode werd gekenmerkt door sterke maatschappelijke polarisatie en verdeeldheid. De meest kwetsbare groepen in de samenleving (waaronder Roma, Egyptenaren, personen met een handicap, en LHBTI) blijven in toenemende mate het slachtoffer van discriminatie, haat zaaierende uitlatingen en haatmisdrijven.⁹⁴ ⁹⁵ Ook zijn vrouwen in de politiek vaak het doelwit van haatdragende taal en is het noodzakelijk om betere waarborgen te bieden tegen gendergerelateerd geweld. Ten aanzien van LHBTI constateert ILGA Europe dat het politieke discours in Montenegro nog steeds gekenmerkt wordt door vrouwonvriendelijkheid en een anti-LHBTI sentiment.⁹⁶ De EC merkt op dat de bescherming van de rechten van LHBTI blijft toenemen. De negende Podgorica Pride vond plaats in oktober 2021, met deelname van hooggeplaatste regeringsfunctionarissen (vice-premier en verschillende ministers), en zonder dat enig incident werd gemeld.⁹⁷ Daarnaast zijn eind 2021 verschillende amendementen aangenomen waarmee de positie van stellen van hetzelfde geslacht geharmoniseerd wordt ten aanzien van heteroseksuele koppels. Desalniettemin dient er nog steeds aandacht te zijn voor de algemene acceptatie van LHBTI.

Daarnaast merkt de EC op dat voor het eerst 'anti-gypsyism' aangemerkt wordt als een specifieke vorm van discriminatie. Vergeleken met de voorgaande jaren lijkt een trend te ontstaan waarbij meer budget wordt besteed aan de betere integratie van Roma in de samenleving, hoewel enige vorm van toezicht daarop nog ontbreekt.⁹⁸

Ten aanzien van de *toegang tot onafhankelijk onderzoek* zijn er geen wijzigingen. Het US State Department noteert dat de Ombudsman, die onderzoek kan doen op eigen initiatief of naar aanleiding van klachten van burgers, opereerde zonder interventie van de regering of een partij en samenwerkte met NGO's. De regering en rechtbanken implementeerden over het algemeen de aanbevelingen van de ombudsman, zij het veelal met vertraging.⁹⁹

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
19 mei 2023

Kenmerk
4670529

⁹² <https://freedomhouse.org/country/montenegro/freedom-world/2023>, Montenegro Report 2022.pdf (europa.eu)

⁹³ <https://freedomhouse.org/country/montenegro/freedom-world/2023>,
<https://freedomhouse.org/country/montenegro/freedom-world/2022>,
<https://freedomhouse.org/country/montenegro/freedom-world/2021>

⁹⁴ Montenegro Report 2022.pdf (europa.eu)

⁹⁵ Montenegro: Freedom in the World 2023 Country Report | Freedom House

⁹⁶ <https://ilga-europe.org/files/uploads/2022/04/annual-review-2022.pdf>

⁹⁷ <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/Montenegro%20Report%202022.pdf>

⁹⁸ <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/Montenegro%20Report%202022.pdf>

⁹⁹ <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/Montenegro>

Op het onderdeel *toegang tot een onafhankelijke rechterlijke macht en toegang tot rechtsmiddelen* zijn er evenmin wijzigingen. De Europese Commissie¹⁰⁰, het US State Department¹⁰¹ en Freedom House¹⁰² vermelden dat corruptie nog steeds een probleem is, dat er ernstige tekortkomingen zijn in de rechtspraak en dat sprake is van een tekort aan waarborgen voor een eerlijk proces. De Commissie spreekt van beperkte vooruitgang bij het voldoen aan de Europese standaarden. De vorig jaar gedane aanbevelingen zijn slechts ten dele opgevolgd.¹⁰³ Freedom House constateert dat pogingen om de rechterlijke onafhankelijkheid te versterken doorgaan, maar dat de rechtspraak vatbaar blijft voor druk van de zijde van de regering en gerechtelijke corruptie blijft een probleem. Er zijn ernstige tekortkomingen op het gebied van transparantie, openheid, professionalisme en verantwoording van het justitiële systeem. Grondwettelijke waarborgen inzake een eerlijk proces worden inconsistent nageleefd. Juridische procedures duren lang en zijn vaak enorm bureaucratisch. De politie houdt frequent verdachten in verlengde voorlopige hechtenis terwijl het onderzoek is afgerond. Rechtbanken zijn slecht gefinancierd en veelal overbelast. Onder gerechtelijke functionarissen is nog immer sprake van gender stereotypen en vrouwen worden blootgesteld aan discriminatie gedurende institutionele en gerechtelijke procedures.

Montenegro is niet opgenomen in de Rule of Law Index.

Conclusie

De situatie in Montenegro is sinds de vorige beoordeling vrijwel gelijk gebleven, er is geen sprake van een achteruitgang. De aanwijzing van Montenegro als veilig land van herkomst wordt voortgezet.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
19 mei 2023

Kenmerk
4670529

¹⁰⁰ <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/Montenegro%20Report%202022.pdf>

¹⁰¹ <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/Montenegro>

¹⁰² <https://freedomhouse.org/country/north-macedonia/freedom-world/2022>

¹⁰³ <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2022-10/Montenegro%20Report%202022.pdf>